

**World Health
Organization**

**ŠANGAJSKA DEKLARACIJA
O PROMOCIJI ZDRAVLJA U
AGENDI ODRŽIVOG
RAZVOJA 2030.**

2016

Donijet ćemo hrabre političke odluke u vezi sa zdravljem

Suočeni smo sa novim globalnim kontekstom za promociju zdravlja. Zdravlje ljudi više se ne može odvojiti od zdravlja planete, a sam ekonomski rast ne garantuje poboljšanje zdravlja stanovništva. Izazovi zdravstvene sigurnosti su u porastu a moćne komercijalne snage rade protiv zdravlja. Širok spektar globalnih zdravstvenih kriza svjedoči o tim brzim promjena i zahtijeva integrativni odgovor. Neprihvatljive zdravstvene nejednakosti zahtijevaju političku akciju u mnogim različitim sektorima i regionima. Takođe zahtijevaju globalnu kolektivnu akciju. Ako ne želimo nikoga izostaviti to zahtijeva odlučnu akciju po pitanju prava žena, ljudi u pokretu i sve većeg broja ljudi pogođenih humanitarnim i ekološkim krizama. Prednost ćemo dati dobrom upravljanju, lokalnom djelovanju kroz gradove i zajednice te osnaživanju ljudi promovisanjem zdravstvene pismenosti. Visok prioritet ćemo dati inovacijama i razvoju kako bismo podržali uživanje ljudi u zdravom životu te dali prednost zdravlju najugroženijih.

Dobro upravljanje je ključno u zdravstvu

Zdravstvena kao i politika socijalne pravde nose korist za cijelo društvo. Neuspjesi u upravljanju prečesto su štetni u radu na promociji zdravlja kako na nacionalnom tako i na globalnom nivou. Međuovisnost i univerzalnost ciljeva održivog razvoja nude velike potencijalne koristi od ulaganja u sve odrednice zdravlja.

Činjenica je da vlade imaju fundamentalnu odgovornost na državnom, lokalnom i globalnom nivou da se bave štetnim uticajima neodržive proizvodnje i potrošnje. Ovo uključuje balansiranje ekonomskih politika koje stvaraju nezaposlenost i nesigurne radne uslove i omogućavaju marketing, ulaganja i trgovinu koji ugrožavaju zdravlje. Takođe pozivamo poslovne lidere da pokažu dobro korporativno upravljanje - profit ne smije biti iznad zdravlja ljudi. Ovo je posebno bitno u borbi protiv epidemije zaraznih bolesti.

Obavezujemo se da ćemo:

- u potpunosti primijeniti mehanizme dostupne vladi za zaštitu zdravlja i promociju dobrobiti putem javnih politika;
- jačati zakonodavstvo, propise i oporezivanje nezdravih robe;
- sprovoditi fiskalne politike kao moćno sredstvo koje će omogućiti nova ulaganja u zdravlje i dobrobit - uključujući jake sisteme javnog zdravstva;
- uvesti univerzalno zdravstveno osiguranje kao efikasan način za postizanje zdravstvene i finansijske zaštite;
- osigurati transparentnost i socijalnu odgovornost i omogućiti široko angažovanje civilnog društva;
- jačati globalno upravljanje radi boljeg rješavanja prekograničnih zdravstvenih pitanja;
- razmotriti rastući značaj i vrijednost tradicionalne medicine, koja bi mogla da doprinese boljim zdravstvenim rezultatima, uključujući one u ciljevima održivog razvoja.

Gradovi i zajednice su kritična okruženja za zdravlje

Zdravlje se stvara unutar sredine svakodnevnog života - u četvrtima i zajednicama u kojima ljudi žive, vole, rade, kupuju i igraju se. Zdravlje je jedan od najučinkovitijih mjerila uspješnog održivog razvoja bilo kojeg grada i doprinosi tome da gradovi postanu inkluzivni, sigurni i prilagodljivi za cijelu populaciju.

Zajedno sa gradskim čelnicima moramo se pozabaviti toksičnom kombinacijom ubrzane migracije iz sela u grad, globalnog kretanja stanovništva, ekonomske stagnacije, velike nezaposlenosti i siromaštva, kao i propadanja životne sredine i zagađenja. Nećemo prihvatiti da stanovnici grada u siromašnim područjima nesrazmjerno trpe zbog lošeg zdravlja i imaju poteškoće u pristupu zdravstvenim uslugama.

Obavezujemo se da ćemo:

- 'dati prioritet politikama koje će donijeti korist za zdravlje, dobrobit i druge politike grada, koristeći u potpunosti društvene inovacije i interaktivne tehnologije;
- 'podržati gradove u promociji ravnopravnosti i socijalne inkluzije, koristeći znanja, vještine i prioritete njihove raznolike populacije, kroz snažan angažman zajednice;
- 'preusmjeriti zdravstvene i socijalne usluge kako bi se postigao što pravičniji pristup, a ljudi i zajednice postavili u središte.

Zdravstvena pismenost osnažuje i pokreće jednakost

Zdravstvena pismenost osnažuje pojedince i omogućava im uključivanje u kolektivne akcije promocije zdravlja. Visoka zdravstvena pismenost među donosiocima odluka i investitorima potiče njihovu posvećenost zdravstvenim ishodima, zajedničkoj koristi i efikasnom djelovanju na odrednice zdravlja. Zdravstvena pismenost temelji se na inkluzivnom i pravednom pristupu kvalitetnom obrazovanju i cjeloživotnom učenju. To mora biti sastavni dio vještina i kompetencija koje su se razvijale tokom života, prije svega kroz nastavni plan i program.

Obavezujemo se da ćemo:

- 'gledati na zdravstvenu pismenost kao kritičnu odrednicu zdravlja i ulagati u njen razvoj;
- 'razvijati, provoditi i nadgledati međusektorske državne i lokalne strategije za jačanje zdravstvene pismenosti u cijeloj populaciji i u svim obrazovnim okruženjima;
- 'povećati kontrolu građana nad vlastitim zdravljem i njegovim odrednicama, iskorištavanjem potencijala digitalne tehnologije;
- 'Osigurati da potrošačko okruženje podržava zdrav izbor kroz politiku kreiranja cijena, transparentnih informacija i jasnog označavanja.

Poziv na akciju

Činjenica je da je zdravlje politički izbor i suprotstavimo se interesima koji štete zdravlju te ukloniti prepreke za osnaživanje - posebno kada su u pitanju žene i djevojke. Pozivamo političke lidere iz različitih sektora i sa različitih nivoa upravljanja, iz privatnog sektora i iz civilnog društva, da nam se pridruže u našoj odlučnosti da promoviramo zdravlje i dobrobit u svim ciljevima održivog razvoja. Promoviranje zdravlja zahtijeva koordinisano djelovanje svih zainteresovanih, to je zajednička odgovornost. Ovom Šangajskom deklaracijom mi, sudionici, obvezujemo se da ćemo ubrzati primjenu ciljeva održivog razvoja kroz povećanu političku posvećenost i finansijska ulaganja u promociju zdravlja.
